

Kulturdepartementet

Enheten för medier, film och idrott

Departementssekreterare

Anna Söder

Hearing den 23 oktober 2013 – Mera glädje för pengarna

För att följa upp Björn Erikssons slutbetänkande Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19) bjöd kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth in till en hearing i Rosenbad den 23 oktober 2013. Inbjudan skickades till samtliga aktörer som getts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet, samt till ytterligare ett antal berörda aktörer. Se bifogad deltagarförteckning.

Syftet med hearingen var att samla in synpunkter på de förslag som lämnats i betänkandet, ta del av vad som redan görs, samt diskutera hur samtliga aktörer gemensamt kan fortsätta arbetet med att främja en positiv supporterkultur och motverka idrottsrelaterad brottslighet.

Hearingen direktsändes på regeringens hemsida och har även sänts på SVT Forum.

Sändningen finns att ta del av här:

<http://www.regeringen.se/sb/d/17928/a/226854>

Kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth inledde hearingen med att hälsa alla välkomna samt framhöll att en av Kulturdepartementets främsta uppgifter framöver blir att stödja parternas fortsatta arbete. Hon tackade även av den före detta nationella samordnaren Björn Eriksson och hans sekreterare Stefan Dellså.

Nedan följer en kort sammanställning av vad de olika aktörerna anförde.

Moderator under dagen var Nedjma Chaouche Liljedahl.

Sveriges Riksidrottsförbund

Tommy Ohlström, styrelseledamot

Riksidrottsförbundet (RF) består av ca 3,3 miljoner medlemmar. Om endast en procent av dessa skulle välja att avstå från att engagera sig i idrotten till följd av idrottsvåldet skulle det ge ett stort bortfall på aggregerad nivå. Samma sak gäller för engagemanget och stödet från ledare, sponsorer och inte minst skattebetalare.

RF är generellt nöjda med de insatser som är genomförda eller på gång:

- frågan om poliskostnader löst
- nationell samordnare utsedd
- ny lag om kameraövervakning
- tillträdesförbud och nationellt register
- straffskalan höjs
- maskeringsförbud verkar vara på gång.

RF är särskilt glada att frågan om poliskostnader är löst. De frågor som RF ser behov av att ta tag i framöver är dels förhållandet mellan polislagen och ordningslagen, dels en eventuell utvidgning av tillträdesförbudet till att även omfatta området omkring arenorna.

RF är glada att en ny nationell samordnare har utsetts och upplever att fokus i Rose-Marie Frebrans uppdrag ligger på den positiva supporter-kulturen och att det inte har samma repressiva ansats som den tidigare nationella samordnarens uppdrag. Det gör det lättare att agera för idrottsrörelsen och RF lovar att göra vad det kan för att bidra till att förbättra situationen. Om samtliga åtta skarpa förslag som presenterades i utredningen genomförs anser sig RF ha ett ansvar att ta vid och höja sin insats.

Svenska Fotbollförbundet

Börje Sandgren, ordförande säkerhetsgruppen

Svenska Fotbollförbundet (SvFF) framför att det är ett gediget och bra arbete som är nedlagt i utredningen, med många positiva förslag till åtgärder för att komma åt den idrottsrelaterade brottsligheten och stärka tryggheten på läktarna. Förbundet välkomnar att regeringen har utsett en ny nationell samordnare och önskar att det blir en permanent befattning. SvFF gläds även åt att regeringen verkar gå vidare med frågorna om maskeringsförbud och en skärpning av tillträdesförbudet.

SvFF menar att problemen endast finns inom herridrotten och betonar att det krävs ett gemensamt arbete från samtliga involverade aktörer för att uppnå ett positivt resultat. SvFF lägger mycket tid och arbete på att skapa trygghet vid sina arrangemang genom att tillsammans med berörda parter samordna och planera varje match långt i förväg. Varje fotbollsklubb har en säkerhetsansvarig utsedd och i varje styrelse finns ledamöter med ansvar för säkerheten. Vid varje evenemang är ca 2 000 personer engagerade för att hantera säkerhet, trygghet och service i samband med matchen.

SvFF prioriterar nu att arbeta vidare med:

- **Ansvarsfrågor** – det måste klargöras vem som har ansvaret i de olika delarna. Ambitionen är att själva klara av säkerheten inne på arenan och i kön utanför.
- **Fotbollens påföljdssystem** – dagens påföljdssystem har inte löst problemen. Förbundet arbetar vidare med att utveckla påföljdssystemet med inriktningen att det är den ansvarige individen som ska drabbas av påföljden. Förbundet tror inte på kollektiva straff och inte heller på att skärpa sanktionerna ytterligare.
- **Hot och trakasserier** – i denna fråga samarbetar man med Stiftelsen Tryggare Sverige.
- **Pyrotekniken** – förbundet prövar om det går att använda ofarlig pyroteknik som kan legaliseras.
- **Utbildning** – det är i grunden en attitydfråga. Varje klubb har en säkerhetsansvarig och samtliga matchdelegater ska genomgå kontinuerlig utbildning. Förbundet har satsat mycket på service och menar att samtliga besökare ska behandlas som gäster.

SvFF identifierar följande förbättringsområden:

- **Använd arrangörsrätten** – rätten att vägra någon tillträde till en match finns och bör användas.
- **Polisanmäl brott** – samtliga brott som begås på arenan ska anmälas.
- **Tillträdesförbud** – ska användas i större utsträckning.
- **Språkbruket på läktarna** – även här krävs det utbildning för att få till en attitydförändring.

SvFF anför även att samtliga berörda parter bör ta fram en gemensam kommunikationsstrategi för att samordna sin kommunikation och tala med en enhetlig och tydlig röst. Endast genom att samarbeta – med

polisen, mellan klubbarna, med andra sporter – kan man komma till rätta med problemet.

Förbundet upplever att situationen har blivit värre de senaste 10 åren och menar att det finns utrymme för viss självkritik. Det finns verktyg som man inte har varit tillräckligt bra på att använda sig av. Det finns även en del som fotbollen kan lära av ishockeyn, som i vissa avseenden har kommit längre i sitt arbete med de aktuella frågorna. SvFF menar att fotbollen och ishockeyn kan bli bättre på att samarbeta.

SvFF efterfrågar en säkerhetsmanual för idrottsevenemang. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tagit fram en manual för evenemangssäkerhet och denna finns att tillgå här:

<https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Sakerhet-hem--fritid/Evenemangssakerhet/>

Svenska Hockeyligan

Jörgen Lindgren, VD

Svenska Hockeyligan (SHL) anför att de vill vara delaktiga i och ta ansvar för att skapa en bättre supporterkultur. Säkerhetsfrågan är högt prioriterad i SHL:s dagliga arbete och är del i allt som organisationen gör.

SHL har som en del av sin nya vision arbetat fram en ny värdegrund – ”skapa känslor” – och menar att man måste utgå från att idrottens skapar känslor. Allt som SHL gör ska utgå från fansen, oavsett om dessa befinner sig på arenan eller följer matcherna från en annan plats. Det är viktigt att alla får en så bra upplevelse som möjligt och kan känna sig trygg på en ishockeymatch. 2011 tog SHL fram en strategi tillsammans med sina tolv medlemsklubbar, vilken man har lagt ned mycket arbete och resurser på. SHL upplever att man har god samverkan med klubbar, myndigheter, arenaägare och supportrar.

SHL uppger att organisationen utnyttjar de verktyg som man idag har tillgång till men att det samtidigt är viktigt att de föreslagna åtgärderna, så som utökat tillträdesförbud, upprättande av ett nationellt register samt ett utökat maskeringsförbud, vidtas skyndsamt. Avseende frågan om legal pyroteknik är det inte aktuellt inom ishockeyn. Om en incident

inträffar inom ishockeyn så tar SHL ett gemensamt ansvar för händelsen, istället för att hänga ut en enskild klubb. Organisationen ser det som viktigt att arbeta tillsammans och ser det nära samarbetet och synergien med klubbarna som en del i ishockeyns framgång med att främja en positiv supporterkultur och motverka idrottsrelaterad brottslighet. SHL menar dock att det ännu återstår en del att göra. Från Stiftelsen Tryggare Sveriges kartläggning av våld, hot och trakasserier vet man att det förekommer mycket våld, och framförallt hot, inom ishockeyn. SHL avser därför att definiera vad som avses med våld och hot inom organisationen, samt utarbeta en riktlinje för hur våld och hot ska hanteras.

Vidare har SHL tagit åt sig av kritiken att organisationen inte använder sig av arrangörsavstängningar. Anledningen till det är främst att det inte är bekvämt för den som ska utfärda avstängningen att utföra en sådan åtgärd. Där måste SHL skapa en trygghet så att man vågar använda sig av det instrumentet. SHL måste bestämma i vilka fall arrangörsavstängningar ska tillämpas och implementera det i organisationen. När det gäller frågan om ordningsstörningar ska påföljden baseras på hur klubben har levt upp till regelverket, inte till den incident som faktiskt har inträffat. Om en klubb har vidtagit alla förebyggande åtgärder i enlighet med SHL:s regelverk så kan klubben undgå böter. Motsvarande gäller att en klubb kan ådra sig böter om man inte har levt upp till regelverket, även om ingen incident de facto har inträffat.

SHL lär av det arbete som fotbollen bedriver, men samarbetet kan alltid bli bättre. Svenska Hockeyligan tittar bl.a. på att utveckla en funktion motsvarande fotbollens Supporter Liason Officer-funktion (SLO).

Stockholms-Alliansen

Bo Jeppsson och Urban Rybrink

Stockholms-Alliansen är ett samarbete mellan föreningarna Hammarby IF, AIK och Djurgården IF och har funnits sedan 1940-talet. Det finns ingen motsvarande organisation i världen. Föreningarna har en lång erfarenhet av utbildning och delar erfarenheter med varandra och med andra föreningar.

Stockholms-Alliansen menar att samtliga aktörer pratar om samordning, men samordnar sig inte. Endast genom en gemensam insats kan man komma till rätta med de aktuella problemen.

Stockholms-Alliansen framhåller att SLO-funktionen redan spelar en viktig roll och kommer att bli en allt mer central funktion inom ramen

för det aktuella arbetet. Då SLO:erna är kontaktytan mot supportrarna är det främst SLO:erna som har möjlighet att skapa den nödvändiga dialogen med supportrarna och förändra attityden inom supportergrupperna. SLO:erna gör redan idag ett fantastiskt arbete, men för att ytterligare förstärka deras viktiga roll vill Stockholms-Alliansen höja SLO:ernas kunskapsnivå genom en särskild högskoleutbildning. Stockholms-Alliansen bidrar gärna med sin kompetens, tar ansvar för, och medverkar till förverkligandet av en sådan SLO-utbildning. Stockholms-Alliansen menar att det endast är genom att utforma det som en högskoleutbildning som SLO-funktionen kan få den status och den kompetens som behövs.

Svenska Fotbollssupporterunionen

Tony Ernst, ordförande

Svenska Fotbollssupporterunionen (SFSU) representerar alla organiserade supporterföreningar i Allsvenskan och Superettan, med nästan 30 000 medlemmar. I föreningens styrelse finns representanter från de stora supporterföreningarna, som normalt är fiender. SFSU har under åren blivit en stabil samtalspartner som har ett visst ansvar då organisationen representerar alla de som går på matcherna.

I Europa följer supporterulturen lagets UEFA-ranking, ju högre ranking desto starkare supporternärvaro. Svenskt fotbollssupporterskap är speciellt på så sätt att man i Sverige är mån om sitt lag, oavsett var i rankingen ens favoritlag ligger. Det är många supportrar som bara kommer för att uppleva stämningen på läktaren.

SFSU är i stort nöjd med de förslag som utredningen presenterar, men har dock vissa invändningar. SFSU vill se mer prevention och mindre repression. Fokus i diskussionen ligger nu på lagändringar. SFSU anser att det är viktigt att istället fokusera på de positiva supportergrupperna. Vidare måste SFSU ses som en självklar samtalspartner i de aktuella diskussionerna och inkluderas i det fortsatta arbetet.

Sveriges kommuner och landsting

Madeleine Sjöstedt, ordförande i beredningen för kultur och fritid

Sveriges kommuner och landsting (SKL) anför att de ofta får ta konsekvenserna av idrottsrelaterad brottslighet. Det talas om ny lagstiftning på området, men SKL menar att det i mångt och mycket är en kulturfråga. Det är av stor betydelse att våld, hot och trakasserier tas

på allvar. SKL menar att många av förslagen i utredningen är otydliga och därmed svåra att arbeta vidare med. Många kommuner tar saken i egna händer. Bl a kommer Stockholms kommun att införa ett maskeringsförbud på sina arenor. Exakt hur detta förbud ska utformas måste utredas vidare.

SKL anser att det finns en stor oförmåga att vidta förändringar inom själva idrottskulturen, vilket det rådande språkbruket på läktaren är ett uttryck för. Även inom den grupp supportrar som anses tillhöra den positiva supporter-kulturen skriks det könsord på läktaren. Med tanke på den rådande kulturen blir det allt svårare att motivera för skattebetalarna varför man stöttar idrotten. Det finns inte någon samsyn bland aktörerna inom den här frågan, för om så var fallet skulle de här problemen redan vara lösta.

SKL menar att det allmänna har en stor roll i det här arbetet och att det är viktigt att det allmänna är tydligt med vad man tolererar och vad man är villig att betala för. Idrottsväldet undergräver tilltron till idrottsrörelsen, med resultatet att det blir svårare att motivera satsningar, såsom på nya arenor. Det är viktigt att staten intar en självständig roll i förhållande till idrottsrörelsen och inte går föreningarnas ärenden, utan representerar medborgarna.

SäkerhetsBranschen

Åke Andersson

SäkerhetsBranschen ställer sig bakom utredningens förslag i sin helhet, men efterfrågar lagändringar avseende frågorna om tillträdesförbud, nationellt register och maskeringsförbud. SäkerhetsBranschen har genomfört en opinionsundersökning som visar på stort folkligt stöd för ett maskeringsförbud. Organisationen vädjar till regeringen att agera innan någon allvarlig incident inträffar.

SäkerhetsBranschen framhåller att det är dyrt för samhället att polisen närvarar vid idrottsevenemang och menar att en del av det enklare arbete som polisen idag uträttar inne på arenan istället kan göras av medlemmar i SäkerhetsBranschen. Polisy fria arenor bör i framtiden vara normen menar SäkerhetsBranschen.

Stiftelsen Tryggare Sverige

Thomas Ahlskog, trygghetsexpert, redogjorde för resultatet av rapporten Idrottsrelaterat våld – Förekomst av våld, hot och trakasserier

Stiftelsen Tryggare Sverige (STS) har genomfört en kartläggning av förekomsten av våld, hot och trakasserier inom elithockey och elitfotboll i Sverige 2012. Kartläggningen bygger på enkätintervjuer och djupintervjuer. Resultatet visar att 17 % av de som är verksamma inom idrotterna har utsatts för våld, hot eller trakasserier p.g.a. sitt arbete eller engagemang inom ishockey eller fotboll det senaste året.

Av våld, hot och trakasserier är hot mest förekommande. Det föreligger ingen skillnad i utsatthet mellan fotbollen och ishockeyn. Hoten innehåller i hälften av fallen ett försök till påverkan och mindre än hälften av de som har utsatts för något har rapporterat det till sin närmaste chef. Anledningen till det är i första hand att man är rädd för repressalier, i andra hand att man upplever att det inte kommer att leda någonvart. De som har anmält en incident upplever dock att de har fått stort stöd.

Av rapporten framgår även att det endast är 13 procent av de som har blivit utsatta som polisanmäler incidenten. STS anför att det är svårt att komma åt problemet om det inte polisanmäls. Många av de som har varit utsatta uppger att man ser det som en del av arbetet.

STS står bakom förslagen i utredningen och menar att det är viktigt att man från idrottsföreningarnas högsta ledning visar att man tar frågan om våld och hot på största allvar och går från ord till handling.

Rapporten finns i sin helhet som bilaga 5 till slutbetänkandet Mera glädje för pengarna, SOU 2013:19.

Rikspolisstyrelsen

Lena Tysk, tf. avdelningschef

Rikspolisstyrelsen (RPS) bildade 2009 Samverkansrådet, i vilket ingår representanter från Åklagarmyndigheten, Svenska Fotbollförbundet, Föreningen Svensk Elitfotboll, Svenska ishockeyförbundet, Svenska Hockeyligan AB, Polismyndigheterna i Stockholm, Västra Götaland och Skåne samt rikskriminalpolisen. Syftet med Samverkansrådet är att minska idrottsrelaterad brottslighet bl.a. genom att förbättra tillämpning av gällande lagar och ta fram gemensamma strategier.

RPS menar att de aktuella problemen med supportrar endast gäller ett fåtal matcher och att incidenterna inne på arenorna har minskat.

Incidenterna mellan olika supportergrupperingar och mellan supportergrupperingar och polis utanför arenorna ökar emellertid. RPS anser att det slarvas när polisen talar med media på så sätt att problemen ibland förminskas. Istället bör polisen i sin kontakt med media ta tillfället i akt och fördöma beteenden som samhället inte accepterar. RPS har arbetat med en förbättrad matchrapportering och hoppas att samtliga aktörer framöver kan ha en gemensam bild av vad som har hänt under en match. Nu tenderar polisen att ha en bild och arrangören en annan bild av vad som faktiskt har inträffat.

RPS menar att aktörerna bör ta fram en gemensam nationell strategi för pyroteknik. Polisen har gjort tester avseende användning av viss legal pyroteknik och inväntar nu testresultaten. Avseende frågan om maskeringsförbud anser RPS att det kan finnas fördelar med ett sådant förbud, men att det är en mycket svår fråga där man först måste definiera vad som avses med begreppet maskering.

RPS tror på ett långsiktigt strategiskt förebyggande arbete för att komma åt de aktuella problemen. Polisen har en viktig roll i sammanhanget, men saknar vissa verktyg. Samtliga aktörer måste agera tillsammans – det får inte råda någon tveksamhet kring vem som har ansvar för vad. Det är av stor vikt att aktörerna tillsammans sprider goda exempel och lär av varandra. RPS menar att den policy mot alkohol som ishockeyn har infört är föredömlig och även bör införas av fotbollen.

Samverkansrådet har haft ett första uppstartsmöte och kommer nu att påbörja arbetet med att ta fram en nationell strategi för att klargöra roller och ansvar. Man kommer även att ta fram en vision, ett mål och tre till fyra fokusområden. Samverkansrådets arbete kommer att pågå kontinuerligt framöver.

Isabel Thorén, idrottssamordnare, angående supporterpolisen och evenemangspolisen

Efter incidenterna i samband med G8-mötet i Göteborg 2001 uppstod dialogpolisen år 2005. Dialogpolisens arbete utgick från konflikt-reducerande principer – en metod som ska motverka oroligheter i stora folksamlingar. Polisen ska agera för att förhindra att problemsituationer uppstår, snarare än att hantera incidenter. Idag är polisen väl medveten om att polisens agerande i vissa sammanhang kan eskalera situationer, något som man inom polisen anser sig behöva bli bättre på att undvika. Allt arbete som polisen utför ska vara kunskapsbaserat, innebärande att polisen ska förstå och kunna hantera kulturer, religioner, nätverk och grupperingar. Som en utveckling av dialogpolisen startades supporterpolisen. Supporterpolisens uppdrag var dock alldeles för brett, varför

man startade evenemangspolisen. Supporterpolisen är nu en mer renodlad funktion som fokuserar på risksupportrar och arbetar för att motverka att ungdomar ska blir risksupportrar. Evenemangspolisens främsta uppgift är däremot att knyta kontakter med supportrar och fungera som en mellanhand mellan supportergrupperingar och polisen.

Föreningen Svensk Elitfotboll

Lars-Christer Olsson, ordförande

Föreningen Svensk Elitfotboll (SEF) är positiv till att regeringen har utsett en ny nationell samordnare men efterfrågar mer effektiva och uppdaterade verktyg. Klubbarna kommer att arbeta ännu hårdare för att främja en positiv supporterkultur och motverka idrottsrelaterad brottslighet och det arbetet måste ske tillsammans med supporterföreningarna. SEF har redan investerat stora summor i att förbättra säkerheten och kommer att fortsätta med det.

Sedan tre år tillbaka driver SEF projektet *Stå upp för fotbollen*, i vilket man arbetar tillsammans med SLO:erna, klubbarna och supportrarna med erfarenhetsutbyte, kommunikation och best-practice. Tanken med projektet är att bejaka stämningen på läktarna och skapa trivsel. Man arbetar aktivt med bl.a. ordningsstörningar, kommunikation och med värdegrundsarbete.

SEF avser att införa ett helt nytt bestraffningssystem, där man, i likhet med vad som gäller i det system som har införts inom ishockeyn, frångår de kollektiva bestraffningarna och lägger om inriktningen mot mer proaktiva åtgärder. SEF vill att alla olika kategorier av arenabesökare ska känna sig lika välkomna på arenan och vill inte utesluta olika grupper av besökare genom att höja biljettpriset.

Genom undersökningen *Fotbollspubliken idag – och imorgon*, som United Minds har genomfört på uppdrag av SEF, har SEF kommit fram till åtta insikter som man kommer ta med sig i det fortsatta arbetet. SEF kommer att ta ansvar för det som sker på planen och på läktaren, och förväntar sig att polisen tar ansvar för det som sker utanför läktaren. Ett område som måste förändras är språkbruket på läktaren. SEF anser att spelarna och ledarna ska ha ett bra språkbruk och agera korrekt både på planen och på bänken, eftersom de är förebilder. Att komma närmare en lösning kräver att aktörerna arbetar tillsammans och mer strukturerat.

Djurgårdsandan

Patrik Asplund

Patrik Asplund, som själv var med i en av de första firmorna som startade 1987, uppger att det enda sättet att komma till rätta med de aktuella problemen är att föra en dialog med supportrarna. Att föra en dialog innebär inte att man accepterar ett visst beteende, utan genom dialogen bygger man upp en relation till supportrarna och därigenom kan man ställa krav på supportrarna för att få till en förändring. Patrik Asplund menar att ett Exit-program, liknande det som Fryshuset bedriver, inte är verkkningsbart när det kommer till risksupportrar. Även om en risksupporter vill bryta upp från sitt gamla destruktiva liv så kommer supportern ändå att vara supporter till sitt lag och därmed befinna sig på samma arena som sina gamla supporter-vänner. Patrik Asplund föreslår istället ett system med s.k. alternativa avstängningar, som prövades av Djurgårdsandan 2006–2009 med positiva resultat. Systemet innebär att en supporter som begått överträdelser får välja mellan avstängning eller att skriva ett kontrakt med klubben om vilka regler som gäller på arenan. Vidare utbildas avhoppade supportrar till mentorer och fungerar som positiva förebilder för yngre supportrar. Mentorerna följer med de yngre supportrarna på matcherna som stöd.

Patrik Asplund menar att situationen för risksupportrar i England och Norge är vida annorlunda jämfört med situationen i Sverige. I England uppger en del supportrar att det inte längre är värt att begå överträdelser eftersom straffen nu är så hårda och eftersom en supporter som har begått en överträdelse lagförs direkt. Likaså håller den negativa supporterscenen i Norge på att försvinna, eftersom supportrar som begår överträdelser riskerar att få betala ca 30 000 kr i böter. För en motsvarande händelse i Sverige kan det dröja mycket lång tid innan en eventuell konsekvens kommer. Det måste finnas en direkt konsekvens till ett handlande och i Sverige är konsekvenserna av en supporters handlande inte är tillräckligt stora menar Patrik Asplund.

Patrik Asplund betonar att aktörerna måste ha ett gemensamt mål att arbeta mot. Han hoppas att man genom det arbete som den nationella samordnaren kommer att bedriva kan hitta en röd tråd i aktörernas fortsatta arbete mot en mer positiv supporterkultur.

Justitiedepartementet

Martin Valfridsson, statssekreterare

Justitiedepartementet anför att betänkandet har lett fram till att poliskostnaden för klubbarna avskaffades. Den främsta anledningen till

att Justitiedepartementet fattade det beslutet var att frågan skapade samarbetsproblem mellan klubbarna och polisen. Förhoppningen är att klubbarna nu kommer att använda motsvarande summa pengar som tidigare lades på poliskostnader till att öka säkerheten vid matcherna och arbeta med att kunna erbjuda en positiv idrottsupplevelse.

Justitiedepartementet förklarar att lagen om kameraövervakning kommer att ändras från juni 2013 och man hoppas att den ändringen hjälper klubbarna att identifiera de som begår brott i samband med idrottsevenemang. Justitiedepartementet redogör vidare för att man nu arbetar med hur tillträdesförbudet kan utökas. Förhoppningen är att man kan presentera ett lagförslag i slutet av november. Frågan om ett nationellt register över tillträdesförbud och arrangörsavstängningar utreds nu av Olof Egerstedt.

Justitiedepartementet har fått kritik för att frågan om maskeringsförbud ännu inte har lett till lagändring. Enligt JO är det uteslutet att den i betänkandet föreslagna ändringen kan komma ifråga. Justitiedepartementet tittar trots det på saken, men huruvida det kommer att läggas ett sådant lagförslag är ännu oklart. Det finns ett stort antal frågor som man måste ta ställning till för att kunna utforma ett sådant förslag, bl.a. frågor om integritet, yttrandefrihet, samt hur begreppet maskering ska definieras. Enligt fotbollens egna regelverk gäller dock att den som helt eller delvis täcker ansiktet på ett sätt som försvårar identifikation och som kan befaras utgöra fara för ordningsstörning ska vägras tillträde till arenan. Vidare ska enligt dessa regler den som är maskerad inne på arenan avvisas.

I England har man arbetat hårt för att minska det idrottsrelaterade våldet, bl.a. har man tagit bort ståplatsläktare, minskat på alkoholserveringen, infört personliga biljetter, samt valt att spela matcher på dagtid. Problemen har som en konsekvens av dessa åtgärder minskat.

Många av förslagen som presenteras i utredningen har integritetsaspekter som måste beaktas. Förslagen måste därför behandlas i god ordning och kan inte påskyndas.

Notering: Martin Valfridsson sa vid hearingen på fråga från en av åhörarna att ordningsvakter inte får använda våld i samband med att de avvisar en besökare från arenan. Det bör dock påtalas att ordningsvakter, enligt 8 § lag (1980:578) om ordningsvakter, får använda våld förutsatt att uppgiften inte kan lösas på något annat sätt. Det får inte heller vara fråga om mer våld än vad som är nödvändigt för att lösa uppgiften.

Panelamtal

Hearingen avslutades med ett panelamtal mellan Rose-Marie Frebran (nationell samordnare), Lena Tysk, Birgitta Ljung (Riksidrottsförbundet), Lars-Christer Olsson, Tony Ernst, Jörgen Lindgren och Lena Adelsohn Liljeroth.

Rose-Marie Frebran anförde att situationen är allvarlig på så sätt att det då och då inträffar incidenter som påverkar både närvarande publik och potentiellt blivande publik. De problem som har diskuterats vid hearingen måste lösas snarast. Det finns idag en mängd olika självständiga aktörer som vidtar åtgärder, men dessa åtgärder samordnas inte. Aktörerna har inte diskuterat igenom den gemensamma grunden eller den samlade bilden av problemen. Problemet är större än några få risksupportrar – även språkbruket på läktarna är ett allvarligt problem som måste åtgärdas. Rose-Marie Frebran förklarade att hon inte har något utredningsuppdrag, utan att hennes uppdrag innebär att föra en dialog med samtliga aktörer. Hon avser att göra det i syfte att få parterna att enas om hur man kan stötta varandra och tillsammans lösa problemen.

Lena Adelsohn Liljeroth menade att många av aktörerna under lång tid har skickat bollarna emellan sig, varför Rose-Marie Frebran har ett viktigt arbete framför sig. Det är även angeläget att spelarna själva agerar som ambassadörer för en god supporterkultur och inte, exempelvis, tackar sina supportrar efter att de har betett sig illa vid en match.

Tony Ernst menade att stämningen på läktaren är en stor positiv faktor som många kommer för att uppleva, men att densamma stämning gör att många avhåller sig från att gå på en match. Supportrar har tidigare, av naturliga skäl, haft svårt att ena sig. De senaste åren har dock SFSU bildats och tillsammans med SEF har man diskuterat fram ett manifest för hur god supporterkultur ska se ut. Det är viktigt att SFSU även i fortsättningen blir inbjuden till den här typen av samtal.

Birgitta Ljung sade sig dela Patrik Asplunds bild att effekterna för en överträdelse idag inte är tillräckligt stora. Riksidrottsförbundet har arbetat långsiktigt med samordningsfrågorna och har även arbetat med frågor rörande matchfixing som en del av den kriminella infiltrationen i klubbarna. Riksidrottsförbundet menar att det finns en kultur inom idrotten, även bland spelarna, där man har en tillåtande inställning till regelbrott. Det är en fråga som Riksidrottsförbundet kommer att arbeta vidare med.

Lena Tysk menade att det fortfarande kvarstår många frågetecken som måste rätas ut, t.ex. vilken den gemensamma plattformen är samt vem som har vilken roll. De få supportrar som stör ordningen måste lagföras. Det behövs lagstiftning på området, även om det inte är hela lösningen.

Redan idag finns det många verktyg, men dessa måste användas. Ansvarsrätten är ett exempel på verktyg som inte används i tillräckligt stor utsträckning. Det ligger på arrangören att använda det och fördöma vissa oönskade beteenden.

Jörgen Lindgren anförde att de aktuella frågorna är tillräckligt utreda och att idrotten nu har en bra grund att stå på. Nu måste aktörerna komma vidare och börja agera, ställa tydliga krav på klubbarna och se till att det finns möjligheter att kunna straffa individer som begår överträdelser. Spelarna har en stor roll i det fortsatta arbetet.

Lars-Christer Olsson efterfrågade att den fortsatta debatten blir konkret och har ett långsiktigt fokus. Nu måste aktörerna enas om vem som gör vad, börja agera och sluta skylla på varandra. Samtliga frågor måste hanteras simultant. Lagstiftning finns redan. Det finns många sammanhang där spelarna kan fungera som ambassadörer för att förändra attityder. SEF kommer att ställa krav på föreningarna så att de i sin tur ställer krav på spelarna.

Rose-Marie Frebran avslutade panelsamtalet med att konstatera att det måste bli mer fest, glädje och entusiasm, och mindre hat, inom klubbidrotten.